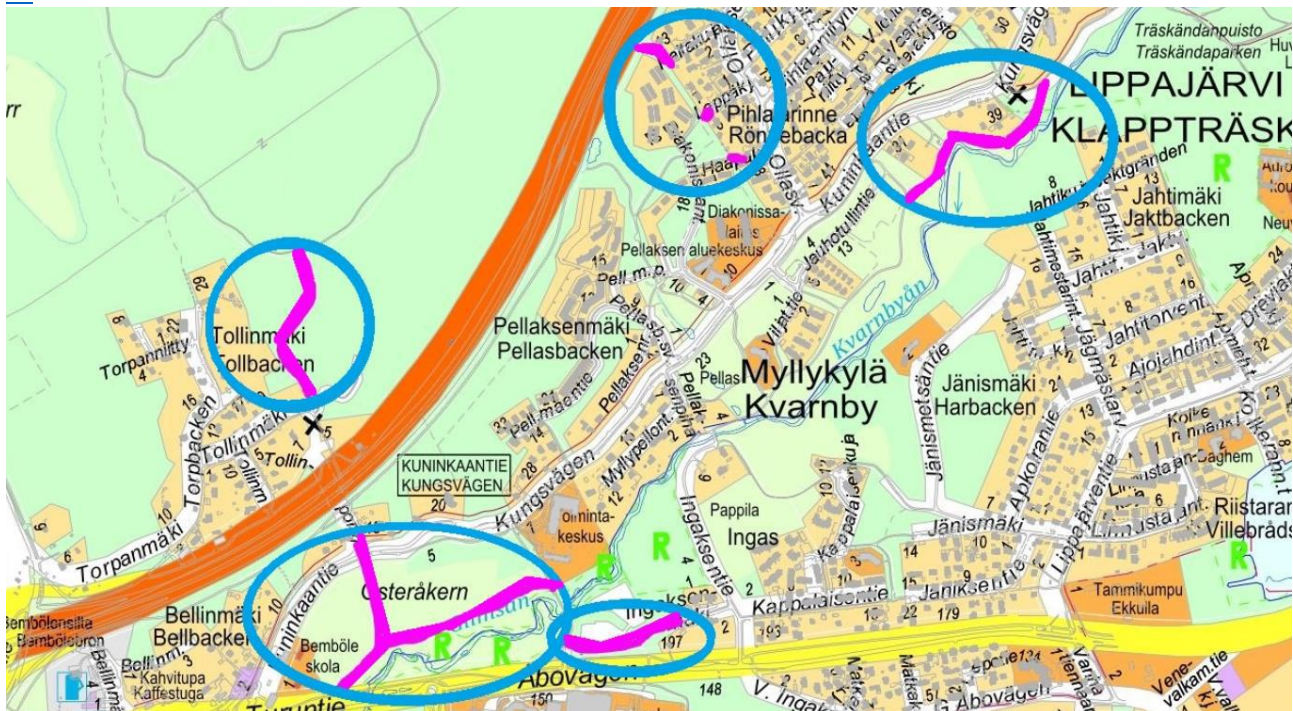

Espoon ympäristöyhdistys
Villa Apteekki,
Pappilantie 5, 02770 Espoo

Espoon Kaupunkitekniikan keskus/
Ville Sorvali ville.sorvali@espoo.fi
Kaupungin kirjaamo
PL 1
02070 ESPOON KAUPUNKI

ASIA: Kannanotto kaupunkitekniikan keskuksen uusiin ulkoilureittisuunnitelmiin Lippajärven, Högnäsin, Karvasmäen ja Järvenperän kaupunginosissa

Espoon kaupunkitekniikan keskus suunnittelee uusia ulkoilureittejä Lippajärven, Högnäsin, Karvasmäen ja Järvenperän kaupunginosissa kuten on kuvattu osoitteessa [https://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ ja_ymparisto/Ymparisto_ ja_luonto/Puistot_metsat_ja_niityt/Puistojen_suunnittelu_ ja_rakentaminen/Puistosuunnitelmat/Ajankohtaiset_hankkeet/BemboleIngasTollinmakiMyllykylaTraskanda_ulkoilureitit](https://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Ymparisto_ ja_luonto/Puistot_metsat_ja_niityt/Puistojen_suunnittelu_ ja_rakentaminen/Puistosuunnitelmat/Ajankohtaiset_hankkeet/BemboleIngasTollinmakiMyllykylaTraskanda_ulkoilureitit).

Kaupunkitekniikan keskuksen suunnitelmaluonnos

Espoon ympäristöyhdistys (Espyy) on perehtynyt nähtävillä oleviin aineistoihin ja lausuu niistä luontoarvojen ja niiden huomiointin osalta seuraavaa. Kahdella suunnitelman alueella on ehditty käydä myös maastossa, muiden osalta ei maastokäyntejä ole ehditty tehdä.

Espyy haluaa kiinnittää huomiota siihen, että nyt ulkoilureittejä näytetään suunnittelun erikseen ilman ympäristöyksikön asiantuntemusta, siten että tärkeitä maisemallisia ja luonnon monimuotoisuuden kannalta huomioitavia asioita ei näy ulkoilureittisuunnitelmissa otetun huomioon. Vaikka kaupunkitekniikan keskus ja sen ulkoilu- ja urheiluvirasto on oma yksikkönsä, se toimii samassa kaikille

kuntalaisille tärkeässä virkistysympäristössä ja siksi olisi ensiarvoisen tärkeää, että suunnittelua myös ulkoilu- ja urheilureittien osalta tehtäisiin yksiköiden yhteistyössä ja vältettäisiin näin turhia hakkuita ja olemassa olevien arvokkaiden viheralueiden muuttamista tai tuhoamista leveiden väylien ja kirkkaan valaistuksen avulla. Esimerkiksi Espoonjoki ja siihen liittyvät Glimsin- ja Glomsinjoet ovat myös lepakoiden esiintymäaluetta, ja niiden varrelle suunniteltujen ulkoilureittien kirkas valaistus on lepakoille tuhoisaa.

Suunnitelmassa on useita tärkeitä kohteita, joiden säilymiseksi on jo vuosia tehty töitä myös yhdessä Espoon kaupungin kanssa.

Espyy haluaa huomauttaa, että leveitä ulkoilureittejä ei tarvita joka paikkaan ja että ulkoilureitit tulee sopeuttaa sijaintipaikkaansa maiseman- ja ympäristösuunnittelijoiden ammattitaitoa käyttäen.

Ulkoilureittisuunnitelma 6507-220_Bemböle-Träskända YS_Tollinmäki:

Suunnitelmaa perustellaan sillä, että yhteys Bembölestä Oittaaan kuntoradalle paranee ja se voidaan ajaa talvisin laduksi. Väylä on jo nykyisellään suhteellisen helppokulkuinen ja noin kaksi metriä leveä. Se on 1908 perustetun Tollin tilan historiallinen kaunis kärrytie, jota reunustavat monet yli satavuotiaat puut, mm. upeat kilpikaarnamännyt. Reitillä saa käsityksen siitä, miten Espoon osien välillä on liikuttu jo vuosisatoja.

Historiallisten ja esteettisten arvojen lisäksi vaarassa on myös luonnon monimuotoisuus. Kaupungin sivulla <https://www.espoo.fi/download/noname/%7BDD2A2D26-C91F-46DD-92F0-686D639F0EE6%7D/126149> julkaisemassa suunnitelmassa ulkoilureitin tieltä kaadettavia liito-oravan papanapuita on toistakymmentä. Näin mittavista poistoista on neuvoteltava Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. 2.4.2020 puhelujen perusteella alueen ympäristöasioista vastaavat Juha Lumme ja Kirsi Hellas eivät tunteneet suunnitelman yksityiskohtia, vaan pyysivät ottamaan yhteyttä Espoon ympäristökeskukseen. Siellä Aia Katrin kertoi, että suunnitelma vaatii vielä maastokäynnin ja kaadettavien papanapuiden osalta kriittisen arvioinnin. Hän kertoi myös, että ELY-keskuksen mainitsemat liito-oravakartat ovat kaupungin sisäistä materiaalia, joten niihin ei pääse tutustumaan.

Espoon tiedotteen mukaan suunnitelmien yleisötapahtuma peruttiin, mutta reitillä tavatut ulkoilijat eivät nähneet syytä väylän laajentamiseen. Lumettomat talvet tulevat ilmastonmuutoksen myötä yleistymään, joten vaatimus latukoneen mahtumisesta kääntymään reitillä tuntuu etenkin pitemmällä tähtäyksellä ajastaan jälkeen jääneeltä.

Glimsinjokivarteen sijoittuvan Träskända – Myllykylä -väyläsuunnitelma

Träskändan luonnonsuojelualue on perustettu 1950-luvulla ja sen maasto on nykyään vanhapuustoista ja rehevää jokivarsimetsää, lehtomaista kangasta ja lehtoa. Puustossa on vanhoja kuusia, lehtipuita, mukaan lukien jalopuita, sekä järeää havu- ja lehtilahopuuta. Kuviolla on merkittäviä metsäisiä luonnonarvoja.

Glimsinjoen yläjuoksulle suunniteltu ulkoilureittiosuus merkittynä keltaisella

Espoon kaupungin nyt suunnittelema ulkoilureitti raivattaisiin pohjoiselle jokirannalle, ja se puhkaisi leveän väylän Träskändan puistosta (luonnonsuojelualueelta) jokivarsimetsän kautta Myllykylän pellolle.

Glimsinjoki edustaa luontotyyppiä pieni savimaiden joki, joka on pysynyt äärimmäisen uhanalaisena myös tuoreimman Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvion (SYKE 2018) mukaan. Se kuuluu Espoonjoen vesistöalueeseen, jossa on geneettisesti alkuperäinen merivaelteinen taimenkanta. Näitä on ollut alun perin noin 60:ssa Suomenlahteen laskevassa joessa, nyt enää 11 joessa, Espoonjoki (ja Glimsinjoki) mukaan lukien. Rauhasan jokivarren havaittavia vetonauloja ovat linnuista mm. koskikara, rikas laululinnusto ja tikat.

Träskändan luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksien tulkinta tapahtuu Espoon teknisen keskuksen laatiman hoito- ja käyttösuunnitelmassa (HKS), jonka ELY-keskus vahvistaa. Espoon ympäristöyhdistys on havainnoinut HKS:n laadintaa ja toteutusta vuosien ajan huolissaan siitä, miten se noudattaa eräiltä osin puutteellisesti suojelumääräysten sekä luonnonsuojelulain henkeä ja kirjainta, eikä usein ota huomioon uusinta tietoa uhanalaisesta luonnosta.

Äärimmäisen uhanalaisen luontotyyppin tilaa ei pidä entisestään heikentää. Glimsinjokea uhkaavat nyt mm. jokivarren maankäyttöhankkeet, ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvät kiintoainesvalumat ja kesäinen kuivuus sekä haitalliset vieraslajit. Suunnitellulla tavalla rakennettava ulkoiluväylä lisäisi tarpeettomasti kuormitusta ja vähentäisi jokivartta suojaavaa puustoa, lisäten kiintoainesvalumaa ja jokiuomaan kesäistä paahteisuutta, huonontaa vedenlaatua ja happitilannetta. Ulkoiluväylärakentaminen myös lisää vieraslajien leviämiskä. Keskuspuistossa Finnoonpuron varressa tehdyt toimenpiteet ovat esimerkki siitä, miten puro- ja jokiväyläinen rakentaminen on vahingoittanut jokivarsilehtoja.

Nyt kaavailtua väylää yritettiin viimeksi noin 10 vuotta sitten raivata joen etelärannalle, mutta silloin sen tekeminen ei onnistunut, koska kyseessä on luonnonsuojelualue. Noihin aikoihin Träskändasta alajuoksulle päin perustettiin luonnonsuojelualue nimeltä Jahtimetsän lehtopurolaakso. Tuolloin ilmeisesti arvioitiin, että väylän rakentaminen joen pohjoisrannalla olisi liian hankalaa, ilmeisesti koska joen ja jokivarren

välittömässä läheisyydessä sijaitsevan tontin väliin jää paikoitellen vain ahdas kaistale maata, jota tarkoitukseen voisi käyttää.

Suunnittelualueen vastarannalla kulkee luontopolkureitti, Glimsinjoen luontopolku, joka on toteutettu kinttupolkuna sekä merkein ja opastauluin (<http://www.proespoonjoki.fi/Glimsinjoki%20luontopolkuopas.htm>). Tämän reitin näkymät turmeltuisivat, jos pohjoisranta raivattaisiin ja valaistaisiin. Reittisuunnittelijoiden on turvattava luontoarvot paitsi itseisarvona, myös elämysten vuoksi, joita ne tarjoavat ulkoilijoille.

Bembölen ja Järvenperän välinen, jokivarren suuntainen kevyt liikenne kulkee kuivin jaloin ja pyörillä hyvin Kuninkaantien varren kevyenliikenteenväylää, ja kinttupolkua pitkin joen toista rantaa. Kolmas väylä niiden välissä ei tunnu välttämättömältä. Mikäli kuitenkin kaupungin tekninen lautakunta katsoo, että reitistöä on kohennettava, luontoarvot paremmin säilyttävä vaihtoehto olisi korkeintaan metrin leveä, valaisematon reitti, ilman ympäröivän metsän raivausta. Kysymykseen voisi myös tulla joen etelärannan suositun ja siksi kosteana mutaisen luontopolkureitin kohentaminen samoin reunaehdoin (korkeintaan metrin leveä, valaisematon). Hyviä esimerkkejä tällaisista reiteistä löytyy Keskuspuiston Tikankierroksen ja Villa Elfvikin luontopoluilta.

Myös museoviraston näkökulmasta uusi väylä voisi olla huono, sillä Träskändan puiston hiekkapäällysteinen valaisematon ulkoiluväyläosuus on 1300-luvulta peräisin olevan Kuninkaantien linjauksen alkuperäisimmillään säilynyttä osuutta. Aiottaisiinko sekin nyt valaista, kun se yhdistyisi uuteen väylään? Väylän tieltä hakattaisiin metsää ja lisäksi jouduttaisiin purkamaan Träskändan puiston vanhaa kiviaitaa kyseisen metsän keskellä.

On myös esimerkkejä siitä, miten leveiden ulkoiluväylien ympäristöön näyttäisi herkästi muodostuvan myös uusia metsänhoitovyöhykkeitä, joiden piirissä aiemmin luonnontilainen ja monimuotoinen metsä joutuu harvennuksien ja raivauksien kohteeksi.

Jokivarsimetsän raivaus luonnonsuojelualueella ja uhanalaisen virtaveden partaalla on liian kova hinta uudesta ulkoilureitistä, joka ei ole välttämätön yhteiskunnallinen tarve. On erikoista, että reittisuunnitelma on merkitty maastoon kaavoituskepein jo ennen kuulemisajan päättymistä. Aiotaanko reitti rakentaa, vaikka kuulemisen aikana ilmenisi painavia syitä pidättäytyä sen rakentamisesta?

Alla kuvia suunnittelualueelta:

Myllykylän peltoa, väylä lähtisi mutkasta kohti kaukaisuudessa näkyvää valkoista talonseinää. Entisellä pellolla väylästä ei ole ympäristölle merkittävää haittaa.

Näkymä joen eteläpuolelta, luontopolkureitiltä, vastarannalle jonne tekninen keskus suunnittelee väylää.

Glimsijoen kosteaa jokivartta. Näkymä etelärannalta pohjoisrannalle, jossa väylä kulkisi osittain tontin ja joen välisellä kapeahkolla kaistaleella.

Teknisen keskuksen kaavaileman reitin pohjoispää Träskändan luonnonsuojelualueella. Uusi reitti lähtisi mutkasta oikealle, puhkaisten metsään aukileen.

Teknisen keskuksen kaavaileman reitin pohjoispää Träskändan luonnonsuojelualueella. Merkkikeppi on jo 29.3. 2020 valtavan kuusen juurella osoittamassa raivattavaa metsää.

Vanhapuustoista, lahoppuustoista lehtoa ja lehtomaista kangasta, joka jäisi ulkoilureitin alle ja siistimisen piiriin Träskändan luonnonsuojelualueella.

Reitti puhkaisisi reiän kiviaitaan. Kuviolla myös mm. arvokasta haapalahopuuta, kuten tässä kiviaidan päälle kaatuneena.

Puustoinen jokikäytävä on joen pohjoisrannalla paikoin kapea ja erittäin tärkeä joen ekosysteemille. Raivattava reitti turmelisi jokivarren puuston.

Kuninkaantie: autotie ja kevyen liikenteen reitti, jota pitkin myös pääsee jo nykyisin Träskändan puistosta Myllykylän pelloille pyörällä ja kävellen.

Lopuksi

Espoon kaavojaan varten teettämien luontoselvitysten toistuva helmasynti on, että niissä tunnistetaan puutteellisesti Etelä-Suomen metsäluonnon monimuotoisuusohjelman (METSO) yhteydessä suojelua vaativiksi todettuja arvokkaita lehtoja. Ongelma koskee erityisesti maatalousmaille kehittyneitä puustoltaan monipuolisia ja lahpuustoisia lehtoja, mutta myös osa ns. metsälehdöistä luokitellaan toistuvasti kangasmetsiksi. Olisi toivottavaa, että Espoon kaupunki jatkossa edellyttäisi konsulteilta laadukkaampaa työtä ja sitä, että tehdyissä luontoselvityksissä tunnistettaisiin kaikki olennaiset luokkien I ja II METSO-lehdot (ja toki myös muut METSO-elinympäristöt). Tämä auttaisi nykyistä olennaisesti paremmin tunnistamaan muun muassa metsäluonnoltaan arvokkaat ja monipuoliset kohteet, joilla on merkitystä esimerkiksi lahpuulajiston kannalta. Tällaisia kohteita on 25 % Suomen metsälajeista eli noin 5000 aluetta.

Espoossa 6.4.2020,

Anni Simola, puheenjohtaja
Espoon ympäristöyhdistys

Kristiina Mod, sihteeri